

30 maart 2009

STRATEGISCHE ADVIESRAAD
LANDBOUW EN VISSERIJ
Koning Albert II-laan 35 bus 40
1030 Brussel

Advies betreffende het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2005 betreffende de toepassing van de heffing in de sector melk en zuivelproducten.

Voorwerp adviesaanvraag.

De Vlaamse minister-president van de Vlaamse Regering tevens minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, de heer Kris Peeters vraagt bij hoogdringendheid een advies aan de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij omtrent het wijzigingsbesluit betreffende de aanpassingen aan de melkquotaregeling.

Het definitieve advies wordt bij hoogdringendheid verwacht tegen 30 maart.

Situering van het dossier

Verordening (EG) nr. 1788/2003 van de Raad van 29 september 2003 tot vaststelling van een heffing in de sector melk en zuivelproducten en de toepassingsverordening Ver.(EG) nr. 595/2004 van de Commissie van 30 maart 2004 voorzien in een regeling om het gebrek aan evenwicht tussen vraag en aanbod op de markt voor melk en zuivelproducten en de daaruit voortvloeiende structurele overschotten te verminderen. Deze heffing is van toepassing boven een garantiedrempel geleverde of rechtstreeks verkochte hoeveelheden melk.

Het voorgelegde ontwerpbesluit wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2005 betreffende de toepassing van de heffing in de sector melk en zuivelproducten, laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 september 2008.

Naar aanleiding van een globale evaluatie van de bijsturing van de Vlaamse melkquotaregeling in het tijdvak 2007/2008 werd in samenspraak met de landbouworganisaties en de sector een stappenplan opgesteld waarbij voor elk tijdvak tussen 2008/2009 en 2014/2015 wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om de Vlaamse melkveesector kansen te geven zich voor te bereiden op een afschaffing van de melkquotaregeling.

Daar waar de prijzen in 2007, ten tijde van het opmaken van het plan in sterk stijgende lijn zaten en toppen tot 45 cent per liter bereikten, is de actuele situatie in de melkveehouderij bijzonder slecht door aanhoudend lage prijzen. Er worden in tegenstelling tot de hoge prijzen van de afgelopen 1,5 jaar prijzen genoteerd tot 20 cent per liter. Dit is ver onder de kostprijs van productie. De situatie is zeer penibel op vele bedrijven door relatief hoge kosten en deze lage afzetprijzen. Een sterke verlaging van de wereldwijde vraag ligt aan de basis. Deze situatie heeft overigens niet enkel melkveebedrijven, maar ook al een aantal zuivelverwerkende bedrijven in zware moeilijkheden gebracht.

Het is duidelijk dat er ditmaal geen probleem is van stijgend aanbod, maar een probleem van het plots wegvallen van exportmarkten. De melkproductie is ondanks een stijging van het quotum (2% op

01/04/08) niet gestegen. Het is op dit ogenblik ook zo goed als zeker dat België de komende jaren haar toegewezen quotum niet zal volmelken. Het is dus in elk geval niet de binnenlandse productie die aan de basis ligt van het ineenstorten van de prijzen.

Gezien de sterk gewijzigde toestand is het stappenplan samen met de sector geëvalueerd. Een luide vraag tot aanpassing van een aantal aspecten van de Vlaamse reglementering was het gevolg. In tijden van crisis is het belangrijk alle mogelijkheden om de melkveehouderij een duurzame, professionele ontwikkeling te geven met zo laag mogelijke kosten af te toetsen.

Het voorliggende ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering heeft dan ook als doel de regeling rond het quotumbeleid eenvoudiger te maken, o.a. door een aantal wijzigingen en vereenvoudigingen door te voeren die de kosten voor de producenten maximaal beperken en door ervoor te zorgen dat samenwerking vlotter mogelijk wordt

De volgende wijzigingen zijn opgenomen;

- Versoepeling bij de opstart van een melkquotaring in functie van een opstartdatum die nu kan gekozen worden in het licht van overige zaken (bijvoorbeeld toeslagrechten) die moeten worden overgedragen los van het tijdvak. Een lid van de quotumring kan vervangen worden door een eerste of tweede graadsverwant of echtgenoot zonder verplichte ontbinding van de ring.
- Schrappen van de negen jaar verplichting bij overdracht in cumul
- Afschaffen van de vijf jaren verplichting na eerste installatie.
- Uitbreiding van de uitzondering op de 40/60 regel en plafonds die nu alleen geldig was voor eerstegraadsverwanten en echtgenoten.
- De prijs van quotum verhandeld via het quotumfonds zal sneller moeten dalen dan voorzien in het oorspronkelijk stappenplan tot 0.06 euro per liter vanaf 01/04/2011. De vetcorrectie wordt geschrapt

Advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij wenst in eerste instantie te benadrukken dat deze wijziging tot stand is kunnen komen in overleg met de sector bij het uittekenen van een strategisch plan om via regelmatige bijsturingen tegen 2015 de melkveesector kansen te bieden om zich structureel aan te passen aan de afschaffing van de melkquota.

De pro-actieve aanpak via dit overlegmodel, die resulteert in wijzigingen van de regionale wetgeving, moet een herstructurering van de bestaande en de ontwikkelingskansen voor nieuwe bedrijven in goede banen trachten te leiden.

In het licht van een kostenrationalisering is het logisch en noodzakelijk om die elementen in de reglementering die kostenverhogend werken ten tijden van crisis tijdig bij te sturen. Om die reden kan zeker verdedigd worden om de 5 jaar verplichting af te schaffen. Het zou onverantwoord zijn om in dit tijdperk van crisis melkveehouders met onnodige kosten blijvend op te zadelen. Bovendien is het wenselijk om de kosten te drukken om nog meer bepaalde samenwerkingsvormen aan te moedigen en te stimuleren om zich enigszins te kunnen wapenen voor de toekomst en om zich aan te passen aan een markt waar de concurrentie tussen lidstaten meer zal spelen.

Vermits de melksector en de bijhorende marktsituatie enorm fluctueert is in dit ontwerp voorzien om de aanschafprijs van quotum via het fonds sneller te verlagen door één tussenstap uit te schakelen. Door de veranderende marktsituatie dalen de prijzen betaald voor quotum op de vrije markt enorm snel. Het is logisch dat de prijs van het quotumfonds ook voldoende snel mee daalt, zodat kopen van quotum via het quotumfonds een voorrecht blijft waarbij de starters blijvend positief zullen benaderd

worden. De prijsverlaging in het quotumfonds heeft bovendien een belangrijke signaalfunctie op het vlak van het uitdovend karakter van de waardering voor dit productierecht. Indien de quotumfondsprijs een versneld dalende trend vertoont is dit voor iedereen belangrijk en voordelig. Discussies over bedrijfsovernames (binnen familieverband) zullen vlotter verlopen. De quotumfondsprijs wordt zeker in het geval van bedrijfsovernames gebruikt als referentiepunt. Door de ontwaarding van de melkquota te versnellen, zullen bedrijfsovernames minder noodzakelijk vreemd kapitaal vereisen, zodat de overnemers soepeler een financiering zullen verkrijgen en er minder uitsluiting is van kandidaat-overnemers

Het oprichten van een quotumring gaf juridisch gezien de mogelijkheid in het verleden om een ongelijkheid weg te werken d.w.z. melkveehouders die niet in de echt verbonden zijn of niet met elkaar verwant zijn in de eerste graad kregen dezelfde kansen tot samenuitbating van hun melkquota. Door het versoepelen van een aantal bepalingen via dit ontwerpbesluit (opstartdatum quotumring, en uitbreidingen naar tweede graadsverwanten) kunnen bepaalde vormen van samenwerking soepeler worden opgestart wat tevens kostenbesparend werkt. De strikte en strengere voorwaarden in het vorig besluit hypothekeerde in het verleden immers het succes van deze formule. Door de voorwaarden te versoepelen kunnen melkveehouders vanuit een kostenbesparing vlotter gaan samenwerken. In het kader van kostenverlaging is samenwerking een niet te miskennen mogelijkheid. Door de bijsturing van de melkquoteringen, het mogelijk maken van broer-broer samenwerkingsverbanden en het versoepelen van de 5-jaarsverplichtingen krijgt samenwerking in de melkveehouderij concreet gestalte. Hierdoor kan er ook op kleinere bedrijven door samenwerking een schaalvoordeel gerealiseerd worden. Het belangrijkste sociale voordeel is ongetwijfeld net dat er een stuk efficiënter kan omgesprongen worden met de familiale arbeid: het is niet strikt noodzakelijk dat ieder gezin 2 keer per dag zelf zijn koeien melkt, maar er kunnen net afspraken gemaakt worden. Dit zal alleszins meer sociaal comfort tot gevolg hebben.

Door de SALV wordt gevraagd om voor alle regelingen waar vroeger er een uitzondering was voor verwanten in de eerste graad om deze open te stellen tot verwanten in de tweede graad

Tot slot niettegenstaande het federale materie betreft wordt door de SALV gevraagd om vanuit Vlaanderen er bij federale collega's op aan te dringen om voldoende aandacht te schenken aan de producent bij de prijsvorming (via het prijzenobservatorium) of m.a.w. aan de prijszetting in relatie tot de kostprijs en eventueel een minimumprijs en anderzijds dat als gevolg van het afsluiten van interprofessionele akkoorden er voldoende aandacht zal zijn voor een sociaal vangnet bij bodemprijzen.